

บทที่ 2

การจัดแสดงหนังสือและห้องสมุดประถมศึกษาโรงเรียนจิตรลดา

ห้องสมุดประถมศึกษามีความสำคัญต่อการเรียนการสอนอย่างยิ่ง เพื่อสนองวัตถุประสงค์ของโรงเรียน ห้องสมุดประถมศึกษาจึงมีการจัดบริการและกิจกรรมต่าง ๆ โดยมีครูบรรณารักษ์เป็นผู้ดำเนินการควบคุมดูแลและรับผิดชอบ โดยร่วมมือหรือประสานงานกับครูของโรงเรียน กิจกรรมของห้องสมุดโรงเรียนส่วนใหญ่มุ่งส่งเสริมการอ่านและใช้ห้องสมุด

กิจกรรมส่งเสริมการอ่านเป็นกิจกรรมที่สำคัญอย่างหนึ่งของห้องสมุดเพื่อชักจูงส่งเสริมให้ผู้เข้าใช้บริการของห้องสมุด และมีความเข้าใจในเรื่องหนังสือ กล่าวได้ว่าการส่งเสริมการอ่าน เป็นการสร้างสิ่งเร้า หรือแรงจูงใจให้เกิดแก่สมาชิกของห้องสมุด เพื่อส่งเสริมให้มีพัฒนาการในการอ่านทั้งทางด้านความเข้าใจในการอ่านและทัศนคติที่ดีต่อการอ่าน สำหรับห้องสมุดโรงเรียนประถมศึกษา กิจกรรมส่งเสริมการอ่านยิ่งมีความสำคัญ เพราะธรรมชาติของเด็กวัยนี้มีความอยากรู้อยากเห็น ประกอบกับเด็กเริ่มที่จะอ่านออกเขียนได้ กิจกรรมส่งเสริมการอ่านที่จัดขึ้นในห้องสมุด ทำให้เด็กเกิดความสนใจใคร่รู้ ซึ่งเป็นผลต่อเนื่องไปถึงความสนใจในการอ่านต่อไป กิจกรรมส่งเสริมการอ่าน มีหลายลักษณะ กิจกรรมที่ห้องสมุดโรงเรียนประถมศึกษาสามารถเลือกจัดได้มีดังนี้ (วาณี ฐานวงศ์คานติ 2521: 103)

1. กิจกรรมที่จัดในโอกาสต่าง ๆ ตามความเหมาะสม เช่น นิทรรศการต่าง ๆ ป้ายนิเทศ การเล่านิทาน การฉายภาพยนตร์และภาพนิ่ง และการจัดแสดงหนังสือ เป็นต้น
2. กิจกรรมเชิงวิชาการ เช่น การสาธิตการค้นเรื่องจากคู่มือของห้องสมุด การอบรมการเขียนบรรณานุกรมอย่างง่าย เป็นต้น
3. กิจกรรมที่จัดบนเวที เช่น การแสดงเรื่องจากหนังสือ การเล่านิทานประกอบหุ่น
4. กิจกรรมประเภทแข่งขันหรือประกวดต่าง ๆ เช่น แข่งขันตอบปัญหาประกอบการเล่านิทาน ประกวดคำขวัญ ประกวดเรียงความ ประกวดวาดภาพจากนิทาน ประกวดการอ่าน
5. กิจกรรมในรูปชมรม เป็นการร่วมกลุ่มนักเรียนผู้มีความสนใจตรงกันให้มีโอกาสร่วมกันทำกิจกรรม เช่น ชมรมห้องสมุด ชมรมนักอ่าน

กิจกรรมต่าง ๆ เหล่านี้ประกอบด้วยกิจกรรมที่สามารถจัดเป็นประจำ และกิจกรรมที่อาจจัดเป็นครั้งคราว ตามโอกาสที่เหมาะสม สำหรับการจัดแสดงหนังสือนั้นเป็นกิจกรรมที่ห้องสมุดโรงเรียนสามารถจัดได้เสมอโดยไม่มีข้อจำกัดด้านเวลา สถานที่และโอกาสในการจัด

การจัดแสดงหนังสือ

คณะอนุกรรมการบัญญัติศัพท์วิชาบรรณารักษศาสตร์ (2519: 10) ให้คำอธิบายว่า "Book Display" หมายถึง การแสดงหนังสือ นิทรรศการ การจัดหนังสือจำนวนหลายเล่ม ออกแสดงในตู้หนังสือ หรือบนโต๊ะภายในห้องสมุด หนังสือที่นำออกแสดงนั้นอาจเป็นเรื่องที่น่าสนใจในปัจจุบัน หรือเป็นเรื่องในทางความรู้บางอย่างหนึ่งก็ได้ โดยมุ่งหวังเพื่อให้คนทั่วไปสนใจในการอ่านหนังสือและใช้หนังสือของห้องสมุดมากขึ้น

การจัดแสดงหนังสือและการจัดนิทรรศการหนังสือ กิจกรรมสองประเภทนี้มีความคล้ายคลึงกันมาก แต่ถ้าพิจารณาโดยละเอียดแล้ว พบว่ามีความแตกต่างกันในเรื่องขนาด การจัดแสดงหนังสือเป็นการจัดนิทรรศการหนังสือขนาดเล็ก เกี่ยวกับหัวข้อใดหัวข้อหนึ่ง หรือหลายหัวข้อ โดยอาจจัดในหรือนอกห้องสมุด (Leonard M. Harrod 1977 : 95) ส่วนนิทรรศการ (Exhibition) คือ การให้การศึกษาอย่างหนึ่งด้วยการแสดงงานให้ชม อาจจะมีผู้บรรยายให้ฟังหรือไม่ต้องมีก็ได้ การแสดงอาจจะแสดงนอกอาคารหรือในอาคารก็ได้ ซึ่งจะประกอบด้วยของจริง สิ่งจำลอง ภาพถ่ายและแผนภูมิ วัณณะ จุฑะวิภาต (2526 : 7) ได้อธิบายลักษณะของนิทรรศการว่า การจัดนิทรรศการเป็นกิจกรรมที่จัดขึ้นเพื่อเรียกร้องความสนใจต่อห้องสมุดและหนังสือ ทั้งนี้เพราะนิทรรศการมีส่วนช่วยให้ห้องสมุดดูงาม สะดุดตาขึ้น และเชิญชวนให้สนใจเข้าใช้ห้องสมุด ห้องสมุดโดยทั่วไปมักจัดนิทรรศการโดยถือเป็นกิจกรรมหลัก เนื่องจากสามารถดึงดูดความสนใจได้มาก และเข้าถึงผู้ใช้ได้ดีกว่าวิธีการอื่น ๆ (ดร.ณี ทาดวงตา 2529 : 54) การจัดนิทรรศการอาจจัดขึ้นเนื่องในโอกาสต่าง ๆ เช่น วันสำคัญ การแสดงหนังสือใหม่ หนังสือดี หรือหนังสือขายดี ให้ผู้อ่านได้รู้จักและมีโอกาสอ่าน

สำหรับการจัดแสดงหนังสือ (Book Display) เป็นบริการหนึ่งของห้องสมุดจัดเพื่อเป็นการชักจูงให้เกิดความสนใจในหนังสือ ปกติจะนำหนังสือจำนวนหนึ่งมาตั้งแสดงในบริเวณที่จัดไว้เป็นพิเศษ แยกต่างหากจากหนังสือทั่วไป อาจเป็นหนังสือที่วาดด้วยเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ซึ่งอยู่ในความสนใจ หนังสือว่าด้วยโอกาสสำคัญ หนังสือซึ่งมีลักษณะพิเศษร่วมกัน (จารุวรรณ

สินธุโสภณ 2519 : 22) นอกจากนี้ ประนิมพรรณ วรพันธ์ (2526 : 14) ได้อธิบายถึงความหมายของการจัดแสดงหนังสือว่า การจัดแสดงหนังสือ หมายถึง การรวบรวมหนังสือในห้องสมุดจำนวนหนึ่งที่มีลักษณะเด่นเหมือนกัน เช่น หนังสือใหม่ หนังสือในสาขาวิชาเดียวกัน แต่งโดยผู้แต่งคนเดียวกัน นิพนธ์จากสำนักพิมพ์เดียวกัน เป็นต้น มาจัดแสดงในบริเวณที่เป็นที่สะดุดตาผู้ใช้ห้องสมุดหรือผู้ที่อยู่ในบริเวณนั้นในช่วงเวลาที่ไม่ยาวนานนัก โดยจัดไว้ในตู้แสดงหนังสือหรือบนโต๊ะที่เมื่อจัดแล้วสามารถมองเห็นหนังสือเหล่านั้นได้ชัดเจน นอกจากหนังสือแล้วอาจมีวัสดุประกอบอื่น ๆ ที่จะทำให้การจัดแสดงน่าสนใจและสะดุดตายิ่งขึ้น เช่น ภาพโปสเตอร์ วัสดุจำลองหรือของจริง การจัดแสดงนี้อาจจัดขึ้นในห้องสมุดหรือในสถานที่สาธารณะอื่น ๆ จุดประสงค์ของการจัดแสดง คือ เพื่อให้ผู้ใช้ห้องสมุด หรือบุคคลภายนอกสนใจหนังสือการอ่าน และใช้ห้องสมุดมากขึ้น

จากความหมายการจัดแสดงหนังสือดังกล่าวมาแล้ว สามารถสรุปความหมายของการจัดแสดงหนังสือได้ว่า การจัดแสดงหนังสือเป็นการรวบรวมหนังสือในห้องสมุดจำนวนหนึ่งที่มีลักษณะเฉพาะร่วมกัน เช่น หนังสือใหม่ หนังสือความรู้ในสาขาวิชาเดียวกัน หนังสือที่น่าสนใจในปัจจุบัน หนังสือที่แต่งโดยผู้แต่งคนเดียวกัน มาจัดแสดงไว้ในบริเวณที่จัดไว้เป็นพิเศษ แยกต่างหากจากหนังสือทั่วไป เช่น จัดแสดงในตู้หนังสือชั้นแสดง หรือบนโต๊ะภายในห้องสมุด ซึ่งเมื่อจัดแสดงแล้วผู้ใช้สามารถมองเห็นหนังสือเหล่านั้นได้อย่างชัดเจน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อชักจูงให้ผู้ใช้ห้องสมุดสนใจในหนังสือที่จัดแสดง และส่งผลให้มีการยืมหนังสือเหล่านั้นต่อไป

ลักษณะของการจัดแสดงหนังสือ ห้องสมุดมีวิธีอำนวยความสะดวกในการเข้าถึงหนังสือของห้องสมุดหลายวิธี การจัดแสดงหนังสือเป็นวิธีหนึ่งที่นิยมจัดขึ้นในห้องสมุด Harold Jolliffe (1968 : 139) ได้อธิบายถึงลักษณะของการจัดแสดงไว้หลายวิธี ดังนี้

1. การจัดแสดงหนังสือใหม่ การจัดแสดงหนังสือใหม่เป็นลักษณะของการจัดแสดงหนังสือ ที่นิยมจัดกันแพร่หลายในห้องสมุด เพราะจะทำให้ผู้ใช้ห้องสมุดได้มีโอกาสรู้จักกับหนังสือใหม่ของห้องสมุด สิ่งสำคัญที่ควรคำนึงถึงในการจัดแสดงหนังสือใหม่ คือควรจัดแสดงหนังสือใหม่อย่างสม่ำเสมอ และระวังมิให้หนังสือเล่มอื่น ๆ ในห้องสมุดที่ไม่ใช่หนังสือใหม่มาวางปะปนในที่จัดแสดงหนังสือใหม่ ในการจัดแสดงหนังสือใหม่ควรจัดให้น่าสนใจ โดยวางรูปแบบให้เหมาะสม อาจทำบรรณนิทัศน์สิ่ง เชปะประกอบการจัดแสดงหนังสือใหม่เพื่อเป็นการแนะนำหนังสือนั้น ๆ

2. การจัดแสดงเฉพาะปกหนังสือ ปกหนังสือเป็นอุปกรณ์สำคัญอย่างหนึ่ง สำหรับการ จัดแสดงหนังสือ เพราะในปัจจุบันปกหนังสือไม่ได้มีไว้เพื่อกันฝุ่น หรือเพื่อป้องกันการชำรุด แต่เพียงอย่างเดียว แต่มีวัตถุประสงค์เพิ่มขึ้นเพื่อการโฆษณาและเพื่อดึงดูดใจผู้ดู ปกหนังสือ นอกจากจะมีสีล้นที่ล่อใจแล้วยังมีภาพถ่าย และชีวประวัติของผู้เขียน สิ่งสำคัญของการจัดแสดง หนังสือประเภทนี้ คือต้องมีตัวเลขหนังสืออยู่ในห้องสมุด

3. การจัดแสดงหนังสือตามเนื้อหา การจัดแสดงหนังสือลักษณะเช่นนี้ ทำให้สามารถ นำหนังสือแต่ละสาขาวิชาที่มีอยู่ในห้องสมุดออกมาให้ผู้ใช้ห้องสมุดได้มีโอกาสนำไปใช้ประโยชน์ นอกจากนี้ยังสามารถเชื่อมโยงให้ผู้อ่านสนใจหนังสือสาขาอื่น ๆ ได้อีกด้วย เช่น การแสดง หนังสือเกี่ยวกับรถไฟ ก็มีได้หมายความว่าหนังสือที่เรานำมาจัดแสดงนั้นจะเป็นเพียงหนังสือ ทางด้านวิศวกรรมรถไฟเท่านั้น แต่ยังสามารถครอบคลุมไปถึงหนังสือในสาขาวิชาอื่น ๆ เช่น การท่องเที่ยว เศรษฐศาสตร์ และธุรกิจ

4. การจัดแสดงหนังสือตามเหตุการณ์สำคัญ การจัดแสดงหนังสือลักษณะนี้ ต้องพิจารณาให้สอดคล้องกับเหตุการณ์ความเคลื่อนไหวของโลก เหตุการณ์สำคัญ ๆ ของท้องถิ่น อยู่เสมอ เรื่องที่นำมาจัดแสดงอาจเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับเหตุการณ์ปัจจุบัน สิ่งที่น่าสนใจจาก หนังสือพิมพ์ หรือโทรทัศน์ ในรอบสัปดาห์ วันครบรอบสำคัญ ๆ เช่นวันเกิดของบุคคลสำคัญ วันครบรอบของเหตุการณ์สำคัญ เช่น วันเฉลิมพระชนม์พรรษาพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว วันฉัตรมงคล วันพระราชทานรัฐธรรมนูญ เป็นต้น

5. การจัดแสดงหนังสือประเภทนวนิยาย การจัดแสดงนวนิยาย จัดได้หลายลักษณะ เช่น จัดตามประเภท จัดตามความสนใจของผู้อ่านหรือแนวเรื่องที่กำลังเป็นที่สนใจ ประเภท นวนิยายที่ห้องสมุดนิยมจัดแสดง คือ นวนิยายรัก นวนิยายประเภทลึกลับและนวนิยายอิง- ประวัติศาสตร์ เป็นต้น

6. การจัดแสดงหนังสือที่มีลักษณะพิเศษ เป็นการ จัดแสดงหนังสือที่มีวัตถุประสงค์ เหมือนกับการจัดแสดงประเภทอื่น ๆ คือเพื่อนำหนังสือที่มีอยู่ในห้องสมุดมาใช้ประโยชน์ให้ได้มากที่สุด แต่เนื่องจากหนังสือบางเล่มมีลักษณะพิเศษเฉพาะในตัวของมันเอง เช่น หนังสือสำหรับเด็กที่ตัวละครมีการเคลื่อนไหว (Pop-up Book) ทำให้สามารถทำให้สามารถแยกออกมาจัด แสดงเป็นหนังสืออีกประเภทหนึ่ง

7. การจัดแสดงหนังสือแยกตามสาขาวิชา เป็นการ จัดแสดงหนังสือโดยแยกจัดตาม สาขาวิชา อาจเลือกจัดแสดงเฉพาะสาขาวิชาใดวิชาหนึ่ง เช่น สาขาวิศวกรรมศาสตร์ สาขา

สถาปัตยกรรม สาขาสังคมศาสตร์ ถือเป็นการนำหนังสือของห้องสมุดในแต่ละสาขาวิชา มาจัดแสดงเพื่อให้ผู้ใช้ห้องสมุดที่สนใจในหนังสือ สาขาวิชานั้น ๆ ได้มีโอกาสนำไปใช้ประโยชน์

8. การจัดแสดงหน้าสารบัญ เป็นรูปแบบหนึ่งของการจัดแสดงหนังสือ โดยมุ่งแสดงถึงเนื้อหาของหนังสือเป็นสำคัญ เหมาะสำหรับห้องสมุดเฉพาะมีประโยชน์ในการใช้ เพื่อการศึกษาค้นคว้าอ้างอิง

สำหรับในห้องสมุดโรงเรียนประถมศึกษา ลักษณะการจัดแสดงหนังสือที่เหมาะสม คือ การจัดแสดงหนังสือใหม่ การจัดแสดงหนังสือตามเนื้อหา การจัดแสดงหนังสือตามเหตุการณ์สำคัญ และการจัดแสดงหนังสือที่มีลักษณะพิเศษ การจัดแสดงหนังสือในลักษณะต่าง ๆ ของห้องสมุดโรงเรียนประถมศึกษา ควรจัดให้สอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษา และให้ดึงดูดความสนใจของนักเรียน มีการนำวัสดุมาประกอบการจัดแสดง เช่น โปสเตอร์ กระดาษพับเป็นรูปต่าง ๆ ตึกตา เป็นต้น เพื่อให้หนังสือที่มีอยู่ในห้องสมุดได้นำมาใช้ประโยชน์ให้ได้มากที่สุด

องค์ประกอบของการจัดแสดงหนังสือ ในการจัดแสดงหนังสือบรรณารักษ์ ควรคำนึงถึงองค์ประกอบดังต่อไปนี้ (Harold Jolliffe 1968 : 141)

1. สถานที่จัดแสดง สถานที่ที่เป็นองค์ประกอบที่มีความสำคัญต่อการจัดแสดงหนังสือของห้องสมุด การเลือกสถานที่จัดแสดงควรเลือกสถานที่ที่ดึงดูดสายตาของผู้ใช้ห้องสมุดที่เดินไปมา สถานที่ในการจัดแสดงหนังสือแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ

1.1 การจัดแสดงหนังสือนอกห้องสมุด มักจัดแสดงในตู้จัดแสดง ซึ่งมีลักษณะเหมือนตู้จัดแสดงสินค้าตามห้างสรรพสินค้า โดยจัดแสดงหนังสือหน้าห้องสมุด ที่มีผู้คนเดินผ่านไปมา การจัดแสดงหนังสือนอกห้องสมุด จะเป็นการเชื่อมโยงระหว่างผู้ใช้ห้องสมุด ที่เดินผ่านไปมากับหนังสือของห้องสมุด นอกจากนี้ยังสามารถจัดแสดงหนังสือในที่ว่างของห้องสมุด เช่น เฉลียง ทางเดิน และซุ้มหน้าประตูทางเข้า - ออกห้องสมุดได้อีกด้วย

1.2 การจัดแสดงหนังสือภายในห้องสมุด นิยมจัดในห้องสมุดโรงเรียน มักจัดแสดงในตู้จัดแสดงบริเวณที่ผู้ใช้มองเห็นได้ชัดเจน เช่น บริเวณทางเข้า - ออกของห้องสมุด และบริเวณใกล้โต๊ะจ่ายรับ

2. อุปกรณ์ที่ใช้ในการจัดแสดง

2.1 ตู้จัดแสดงหนังสือ บรรณารักษ์ควรเลือกตู้จัดแสดงหนังสือที่เหมาะสมไม่สูงหรือต่ำจากพื้นดินจนเกินไป ควรอยู่ในระดับสายตา หลักในการจัดตู้จัดแสดงหนังสือ คือ ต้องมี

จุดสนใจเพียงจุดเดียว และมีความสมดุล โดยจัดวางวัสดุที่นำมาจัดแสดงให้มีน้ำหนักจาก จุดศูนย์กลางทั้ง 2 ข้าง ไล่เลี่ยกัน การให้แสงสว่างที่เหมาะสมอาจใช้แสงสว่างจากธรรมชาติ เช่น หน้าต่างหรือหลังคา

2.2 ป้ายจัดแสดง เป็นอุปกรณ์ที่ใช้แสดงหัวข้อ และข้อความที่เป็นสาระสำคัญ ของการจัดแสดงนั้น ๆ เป็นตัวช่วยสร้างความสนใจของผู้ใช้ให้มีต่อหนังสือที่นำมาจัดแสดง

2.3 โฆษณา เป็นวัสดุสามมิติประเภทหนึ่ง que เพิ่มความน่าดูให้กับการจัดแสดง หนังสือ เหมาะสำหรับห้องสมุดสำหรับเด็ก โฆษณามีน้ำหนักเบา ใช้แขวนไว้เหนือระดับสายตา โดยใช้ลวดหรือด้ายแขวนให้แกว่งไปตามลม

2.4 ของเล่น ห้องสมุดบางแห่งอาจใช้ตุ๊กตา เป็นวัสดุอย่างหนึ่งเสริมให้ การจัดแสดงคู่มือชีวิตชีวาและดึงดูดความสนใจของผู้ใช้ ของเล่นอื่น ๆ ซึ่งอาจนำมาประกอบการ จัดแสดง ได้แก่ รถไฟ รถบรรทุก ตุ๊กตารูปสัตว์ต่าง ๆ เป็นต้น

3. ภาพประกอบ รูปภาพเป็นส่วนประกอบสำคัญของการจัดแสดงหนังสือ ภาพอาจ ได้มาโดยตัดจากหนังสือพิมพ์ นิตยสาร วารสารหรือจากองค์การและหน่วยงานต่าง ๆ ที่เป็นศูนย์ กลางในการผลิตข่าวสาร เช่น นิทรรศการ ศูนย์การท่องเที่ยว ภาพที่จะนำมาใช้ในการจัดแสดง ควรมีลักษณะดังนี้

3.1 มีเนื้อหา เรื่องราวและลักษณะตรงตามหัวข้อเรื่องที่จัดแสดง

3.2 มีคุณค่าทางศิลปะ คือ มีแสง เงาที่ถูกต้องและชัดเจน มุมภาพดี

ถ้าเป็นภาพสีควรเป็นภาพที่มีสีถูกต้องตามความเป็นจริง

3.3 ไม่เป็นภาพที่จะนำไปสู่ความเสื่อมเสียทางศีลธรรม และวัฒนธรรม

3.4 มีลักษณะแปลกตา มีจุดสนใจและเร้าใจผู้ดู

3.5 ไม่สลับซับซ้อน และเหมาะสมกับวัยของผู้ดู

3.6 ภาพแต่ละภาพควรแสดงเรื่องราวเพียงเรื่องเดียว

3.7 ถ้าเป็นการจัดแสดงเกี่ยวกับประเทศหนึ่งประเทศใด ควรคัดเลือกภาพ

ที่แสดงถึงลักษณะประจำชาติของชาตินั้น ๆ

การจัดแสดงหนังสือในห้องสมุดโรงเรียน การจัดแสดงหนังสือในห้องสมุด โดยทั่วไป มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมการอ่าน และจูงใจให้มีการใช้ห้องสมุดมากขึ้น สำหรับการ จัดแสดง หนังสือในห้องสมุดโรงเรียนมีวัตถุประสงค์ที่สำคัญ 5 ประการ ดังนี้

1. เพื่อช่วยการศึกษา สำหรับห้องสมุดโรงเรียน การจัดแสดงหนังสือมีส่วนช่วยในการส่งเสริมการเรียนการสอน โดยห้องสมุดจัดแสดงหนังสือ หรือวัสดุบันทึกความรู้ตามสาขาวิชาต่าง ๆ ให้ครอบคลุมเนื้อหาวิชาให้สมบูรณ์ บรรณารักษ์จะเป็นผู้ที่ช่วยเสริมเนื้อหาแต่ละวิชาที่มีการสอน หรือมอบหมายให้นักเรียนค้นคว้าอ่านเพิ่มเติม ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น เพราะการจัดแสดงหนังสือของห้องสมุด จัดขึ้นช่วยให้นักเรียนได้มีโอกาสอ่านหนังสือเพิ่มเติมนอกเหนือจากการฟังคำบรรยาย

2. เพื่อส่งเสริมให้มีการยืมหนังสือและใช้ประโยชน์จากหนังสือของห้องสมุดมากที่สุด เพราะหนังสือแต่ละเล่มที่มีอยู่ในห้องสมุด ต้องใช้เงินงบประมาณจำนวนมากในการจัดซื้อ การเตรียมการก่อนนำไปใช้ การบำรุงรักษาและการซ่อมแซม ดังนั้นห้องสมุดจึงควรหาวิธีที่จะทำให้นักเรียนในห้องสมุดได้รับการนำไปใช้ประโยชน์อย่างคุ้มค่า โดยหาวิธีที่จะทำให้นักเรียนเป็นที่ดึงดูดความสนใจของผู้ใช้ห้องสมุด ซึ่งการจัดแสดงหนังสือเป็นวิธีหนึ่งที่สามารถนำมาใช้ได้

3. เพื่อยกมาตรฐานการอ่าน นักเรียนส่วนใหญ่มักจะจำกัดการอ่านของตนเองกับหนังสือประเภทใดประเภทหนึ่ง โดยมองข้ามหนังสือประเภทอื่น ๆ การจัดแสดงหนังสือของห้องสมุดเป็นการเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ทราบว่า นอกเหนือจากหนังสือที่เคยอ่านแล้วยังมีหนังสืออีกจำนวนมากที่เป็นหนังสือดีและน่าสนใจ ซึ่งควรที่จะได้รู้จักและนำไปใช้เป็นการขยายขอบเขตการอ่าน และทำให้นักเรียนมองเห็นความสำคัญของหนังสือมากขึ้น

4. เพื่อเผยแพร่ข่าวสารและความรู้ หนังสือเป็นเครื่องมือในการส่งเสริมสติปัญญา ความรู้และการคิดค้นประดิษฐ์สิ่งต่าง ๆ ของผู้รู้ทั้งอดีตและปัจจุบันแล้วถ่ายทอดความรู้ที่ได้ไว้เป็นตัวอักษร เพื่อเก็บรักษาไว้ให้คนรุ่นหลังได้ศึกษาและค้นคว้าต่อไป การจัดแสดงหนังสือช่วยให้ข่าวสารความรู้ที่บันทึกในหนังสือดังกล่าวมีโอกาสไปถึงมือนักเรียนมากขึ้น

5. เพื่อเปลี่ยนบรรยากาศของห้องสมุดให้น่าสนใจยิ่งขึ้น การจัดแสดงหนังสือเป็นสิ่งที่ช่วยเพิ่มความมีชีวิตและลดความจำเจให้กับห้องสมุด เพราะในการจัดแสดงหนังสือแต่ละครั้ง เมื่อเราจัดวางหนังสือและอุปกรณ์ประกอบการจัดแสดง ตลอดจนการจัดเตรียมสถานที่และสิ่งประดับประดาอื่น ๆ บริเวณที่จัดนั้นจะดูน่าสนใจและแปลกตาขึ้น ทำให้ผู้ใช้ห้องสมุดเกิดความกระตือรือร้นที่จะมาใช้ห้องสมุดมากขึ้น

ห้องสมุดโรงเรียนประถมศึกษา

ห้องสมุดโรงเรียน หมายถึง ห้องสมุดของสถาบันการศึกษาระดับต่ำกว่าอุดมศึกษา ได้แก่ ห้องสมุดโรงเรียนอนุบาล ห้องสมุดโรงเรียนประถมศึกษา ห้องสมุดโรงเรียนมัธยมศึกษา ห้องสมุดประเภทนี้มีทรัพยากรทั้งด้านหนังสือ สิ่งพิมพ์ต่าง ๆ และวัสดุทัศนวัสดุสำหรับประกอบหลักสูตรของโรงเรียน เพื่อให้นักเรียนและครูอาจารย์ได้ศึกษาค้นคว้าให้มีความรู้กว้างขวางลึกซึ้ง และเหมาะสมกับความต้องการของแต่ละบุคคล

ห้องสมุดโรงเรียนประถมศึกษา (Elementary School Library) เป็นห้องสมุดที่จัดตั้งขึ้นในโรงเรียนที่เปิดสอนระดับประถมศึกษา มีหน้าที่ช่วยเสริมความรู้และประสบการณ์ในการศึกษาเล่าเรียนของนักเรียนและบุคลากรทางการศึกษาของโรงเรียน โดยจัดบริการหนังสือ หนังสือพิมพ์ วัสดุทางการศึกษา เพื่อเสริมการเรียนรู้ตามหลักสูตร ช่วยสร้างนิสัยรักการอ่าน กระตุ้นให้เกิดความสนใจในวิชาการต่าง ๆ นอกจากนี้ยังช่วยสร้างนิสัยให้เด็กรู้จักวิธีการใช้ห้องสมุดอย่างถูกต้อง (World Book Encyclopaedia 1964 :319-220)

ห้องสมุดโรงเรียนประถมศึกษาในประเทศไทย จัดตั้งขึ้นเพื่อเป็นแหล่งสำคัญในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้บรรลุจุดประสงค์ของหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 เป็นการสนับสนุนและส่งเสริมความเจริญก้าวหน้าทางความรู้ และเป็นการเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ศึกษาค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง โดยมีวัตถุประสงค์ที่สำคัญ สรุปได้ 7 ประการ ดังนี้ (พวงพยอม ส่องทอง 2529 : 16)

1. เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนการอ่านของนักเรียน โดยห้องสมุดจะจัดหาหนังสือให้ครอบคลุมทุกสาขาวิชา เพื่อสนองความสนใจในการอ่านของนักเรียนแต่ละคน และส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักขยายความสนใจในการอ่าน และรักการอ่านจนเป็นนิสัย
2. เพื่อขยายประสบการณ์ในการเรียนของนักเรียน ฝึกให้นักเรียนรู้จักค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง จากหนังสือในห้องสมุดแทนที่จะคอยรับฟัง จากครูสอนในชั้นเรียนเท่านั้น
3. เพื่อการพักผ่อนและเพื่อความเพลิดเพลินของนักเรียน เนื่องจากเด็กในระดับประถมศึกษา เป็นวัยที่ต้องการเพื่อน ต้องการความสนุกสนาน และอยู่ในวัยซึ่งมีเวลาว่างมาก จึงควรส่งเสริมให้นักเรียนใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์โดยการให้ห้องสมุด
4. เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักความเป็นระเบียบ ความสวยงาม และมารยาท-สังคม โดยฝึกฝนให้นักเรียนรู้จักระเบียบวิธีใช้ห้องสมุด รู้จักใช้หนังสือ การระวังรักษาหนังสือ

ตลอดจนอุปกรณ์อื่น ๆ อันเป็นสมบัติสาธารณะให้อยู่ในสภาพที่เป็นระเบียบอยู่เสมอ ซึ่งจะเป็นแนวทางในการใช้ห้องสมุดอื่น ๆ ต่อไปในอนาคต

5. เพื่อฝึกให้นักเรียนมีวิจักษณ์ในการอ่าน คือ ให้อ่านเลือกอ่านหนังสือ รวมทั้งการอ่านโดยใช้ความคิด ไม่หลงเชื่อตามหนังสือที่ได้อ่าน

6. เพื่อเป็นศูนย์กลางในการจัดหาหนังสือและอุปกรณ์ การศึกษาอื่นตามความต้องการของหลักสูตร เพื่อส่งเสริมการสอนของครูและการเรียนของนักเรียนให้ได้ผลสมบูรณ์ตามเป้าหมายของการจัดการศึกษา

7. เพื่อสร้างเสริมความร่วมมือระหว่างครู ผู้บริหารโรงเรียนบรรณารักษ์ห้องสมุดอื่น ๆ และผู้นำชุมชนต่าง ๆ ในการเพิ่มพูนความรู้และร่วมมือกันในการวางแผนดำเนินงานห้องสมุดให้เป็นประโยชน์แก่ผู้ใช้ห้องสมุด อันได้แก่ ครูและนักเรียน

วัตถุประสงค์ทั้ง 7 ประการดังกล่าว แสดงให้เห็นถึงบทบาทของห้องสมุดโรงเรียนประถมศึกษา ต่อการเรียนการสอนของครูและนักเรียนภายในโรงเรียน ห้องสมุดจะมีหน้าที่โดยตรงในการส่งเสริม และสนับสนุนการอ่านของนักเรียน เพื่อขยายประสบการณ์ในการเรียนของนักเรียนให้กว้างออกไป ฝึกให้นักเรียนรู้จักค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง ประกอบกับความรู้ที่ได้รับจากครู นอกจากนี้ห้องสมุดยังเป็นสถานที่นักเรียนสามารถใช้ประโยชน์จากการอ่านเพื่อการพักผ่อนอีกด้วย

โรงเรียนจิตรลดา

โรงเรียนจิตรลดาจัดตั้งขึ้นในปี พ.ศ. 2498 ณ พระที่นั่งอัมพรสถาน ตามพระราชประสงค์ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช เพื่อจัดการศึกษาระดับอนุบาลสำหรับสมเด็จพระเจ้าลูกยาเธอและสมเด็จพระเจ้าลูกยาเธอในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช

ในปี พ.ศ. 2500 เมื่อพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ และสมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถ เสด็จพระราชดำเนินมาประทับ ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน ก็ได้ทรงมีพระบรมราชโองการให้สร้างโรงเรียนจิตรลดาขึ้นในบริเวณพระตำหนักจิตรลดารโหฐาน ในปี พ.ศ. 2502 ได้เริ่มจัดการศึกษาระดับประถมศึกษาขึ้นครั้งแรก และดำเนินการต่อมาจนปิดลงหลังจากที่พระเจ้าลูกยาเธอ และพระเจ้าลูกเธอทุกพระองค์ได้ทรงศึกษาผ่านระดับประถมศึกษา

ต่อมาในปี พ.ศ. 2527 พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงมีพระราชดำริ ให้จัดการศึกษาระดับอนุบาลขึ้นอีกครั้งหนึ่ง และใน พ.ศ. 2529 ได้ขยายการศึกษาเพิ่มถึงระดับประถมศึกษา โดยมีสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาสยามบรมราชกุมารีเป็นองค์บริหาร เพื่อถวายเป็นพระราชกุศลแด่พระอัยยิกาในสมเด็จพระเจ้าลูกเธอเจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์

การดำเนินการเกี่ยวกับครูและนักเรียนของโรงเรียนจิตรลดา เป็นไปตามพระบรมราโชบายของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ซึ่งได้พระราชทานไว้ดังนี้ (ท่านผู้หญิง ดร.ทศนิษฐ์ บุญคุปต์ 2530 : 24-27)

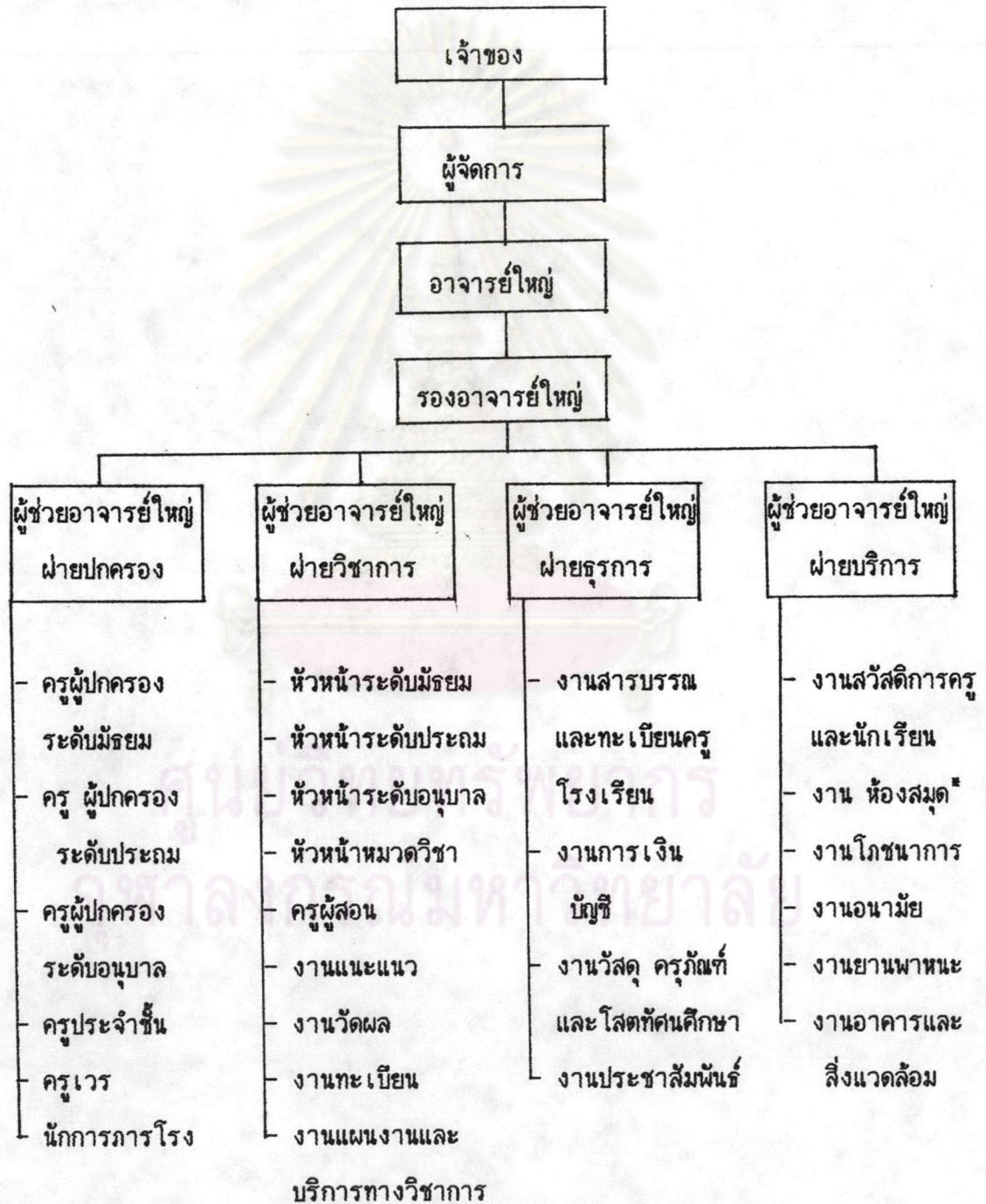
ครู ครูนอกจากมีวิชาความรู้ถ่ายทอดให้นักเรียนได้แล้วยังต้องเป็นตัวอย่างที่ดีของนักเรียน ทั้งในด้านการสอน และในการปฏิบัติตนเอง ครูจะต้องมีระเบียบวินัย และประกอบด้วยคุณธรรม เสียสละ ทำงานหนัก มีความยุติธรรม ซื่อสัตย์และมีเหตุผล มีความเมตตาและเข้าใจปัญหาของนักเรียน ให้ความช่วยเหลือนักเรียนในโอกาสที่ควร

นักเรียน พระราชทานพระบรมราโชบายในการรับนักเรียน โดยวิธีรับนักเรียนคละกัน ไม่ว่าจะเป็นด้านวงศ์ตระกูล สติปัญญาและฐานะการเงิน ดังนั้นนักเรียนของโรงเรียนจึงมีนักเรียนทั้งที่เป็นบุตรหลานของข้าราชการ ข้าราชการบริการ นักธุรกิจ ผู้ที่ทรงรู้จักผู้ที่ทำประโยชน์ให้แก่ประเทศชาติ ตลอดจนถึงพระบรมวงศานุวงศ์ ในระยะแรก ๆ ของโรงเรียน ไม่มีการสอบคัดเลือก ต่อมาจำนวนนักเรียนที่มาสมัครมากขึ้น จึงมีการสอบคัดเลือกเกณฑ์การรับเข้าเรียนมิได้ถือคะแนนสูงแต่อย่างใด จะมีนักเรียนตั้งแต่คะแนนดีจนกระทั่งอ่อนเอกลักษณะของนักเรียน มิได้ทรงเน้นแต่วิชาการอย่างเดียว คุณธรรม และความประพฤติที่ดีถือเป็นส่วนสำคัญในการอบรมนักเรียนจิตรลดา

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

การบริหารงานโรงเรียนจิตรลดาแบ่งตามลำดับแผนภูมิดังนี้

แผนภูมิที่ 1 บริหารงานโรงเรียนจิตรลดา

การจัดการศึกษาในระดับประถมศึกษาของโรงเรียนจิตรลดา ใช้หลักสูตรของ
กระทรวงศึกษาธิการในการจัดการเรียนการสอน แบ่งการสอนออกเป็น 5 กลุ่มวิชา คือ (มีนา
รอดคล้าย 2530 : 179)

1. กลุ่มวิชาทักษะ (ภาษาไทย และคณิตศาสตร์)
2. กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต (วิทยาศาสตร์ สังคมศาสตร์ และสุขศึกษา)
3. กลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย (พลศึกษา ดนตรี นาฏศิลป์ ศิลปะ และจริยศึกษา)
4. กลุ่มวิชาการงานพื้นฐานอาชีพ (งานบ้าน เกษตร ประดิษฐ์ และงานช่าง)
5. กลุ่มวิชาสร้างเสริมประสบการณ์พิเศษ (อังกฤษ)

การจัดการสอนกลุ่มวิชาต่าง ๆ จะสอนในลักษณะของบูรณาการ โดยให้เด็กเป็น
ศูนย์กลางของการเรียนการสอน ครูมีหน้าที่แนะนำและให้ความช่วยเหลือแต่จะไม่เน้นด้าน
วิชาการเพียงอย่างเดียว คุณธรรมและความประพฤติที่ดีถือเป็นส่วนสำคัญในการอบรมนักเรียน
จิตรลดา นอกจากการเรียนด้านวิชาการแล้ว ยังได้จัดกิจกรรมพิเศษเพิ่มเติม สำหรับนักเรียน
เช่น ดนตรีไทย ดนตรีสากล โขนและฟ้อนรำ วายน้ำ เป็นต้น ในแต่ละวันที่มีการเรียน
การสอน (วันจันทร์-วันศุกร์) นักเรียนจะมีวิชาในตารางสอน 6 คาบ คาบละ 50 นาที แต่จะ
มีการพักเป็นช่อง ๆ คือ เวลา 10-10 - 10-10 น. พักรับนม 11.50 - 12.50 น.
พักรับประทานอาหารกลางวัน 14.30 - 14.40 น. พักรับประทานอาหารว่าง

ในปีการศึกษา 2532 โรงเรียนจิตรลดามีนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-5 จำนวน
342 คน จำแนกตามระดับชั้นไว้ดังนี้

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1	จำนวน 74 คน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2	จำนวน 82 คน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3	จำนวน 76 คน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4	จำนวน 69 คน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5	จำนวน 41 คน

ห้องสมุดประถมศึกษา โรงเรียนจิตรลดา

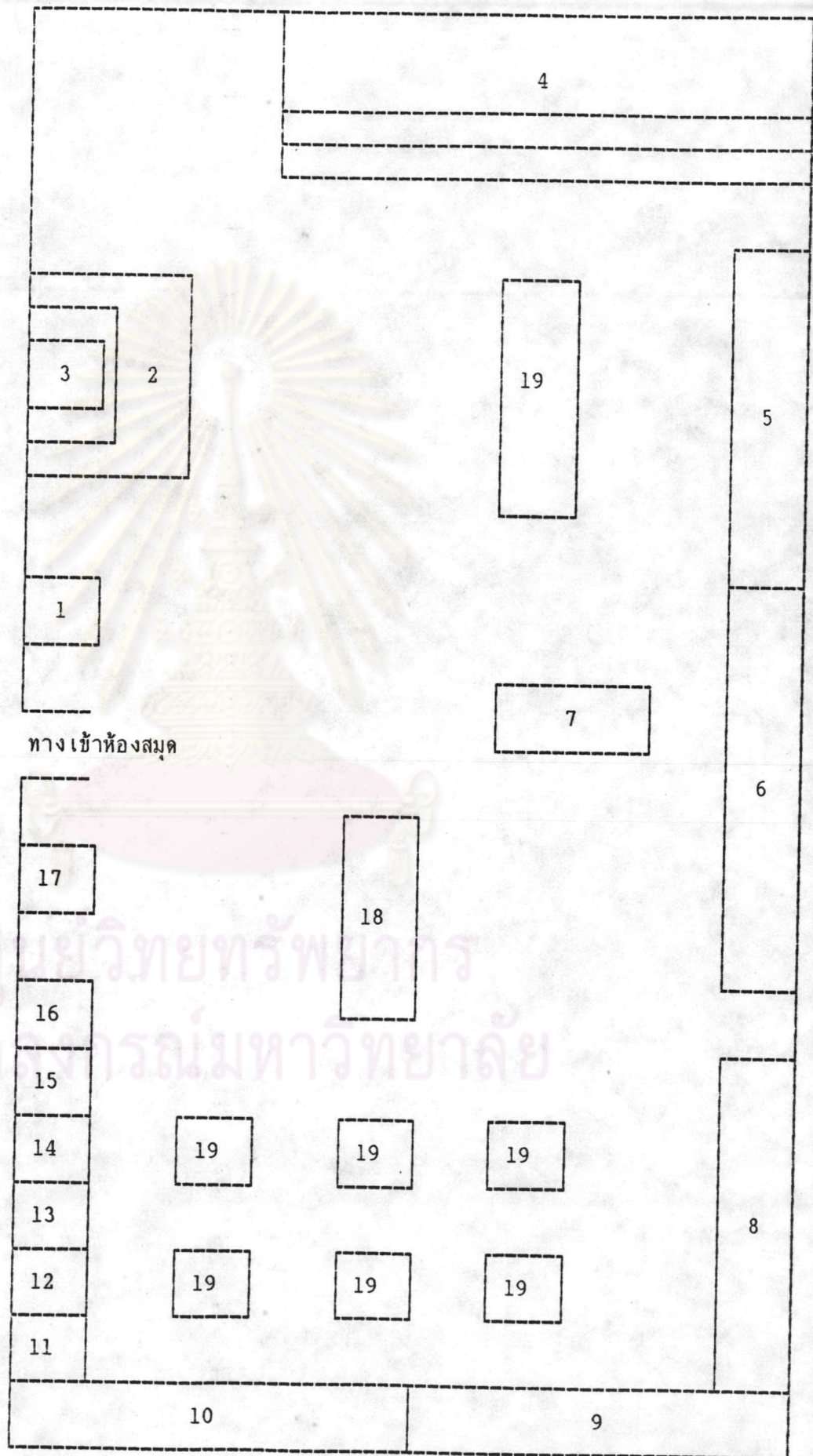
ห้องสมุดประถมศึกษาโรงเรียนจิตรลดา เป็นหน่วยงานบริการของโรงเรียนขึ้นอยู่กับ ผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่ฝ่ายบริการ และหัวหน้าแผนกประถมศึกษา มีบรรณารักษ์ 1 คน และ ผู้ช่วยบรรณารักษ์ 1 คน ดำเนินงานด้วยเงินงบประมาณที่ใช้ในการบริหารงานของห้องสมุด แต่ละปีการศึกษา ได้รับพระราชทานจากพระราชทรัพย์ส่วนพระองค์ของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาสยามบรมราชกุมารี โดยไม่จำกัดจำนวน (มีนา รอดคล้าย, สัมภาษณ์หัวหน้าแผนกประถมศึกษา, มกราคม 2533)

ในปี พ.ศ. 2529 ซึ่งเป็นปีที่โรงเรียนจิตรลดาเริ่มจัดการศึกษาระดับประถมศึกษา ขึ้นอีกครั้งหนึ่ง ฝ่ายประถมศึกษายังไม่มีห้องสมุดเป็นของตนเอง นักเรียนระดับประถมศึกษา ต้องใช้ห้องสมุดร่วมกับฝ่ายมัธยมศึกษา แต่เนื่องจากฝ่ายมัธยมศึกษาและประถมศึกษา มีการเรียนการสอนที่แตกต่างกัน และอาคารเรียนห่างไกลกัน ทำให้นักเรียนชั้นประถมศึกษาไม่สะดวกในการเข้าใช้ห้องสมุด จึงได้มีการริเริ่มจัดตั้งห้องสมุดสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ขึ้นบริเวณที่ว่างใต้บันไดของอาคารเรียนหลังแรกของฝ่ายประถมศึกษา ต่อมาในปี พ.ศ. 2532 สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาสยามบรมราชกุมารี ได้โปรดเกล้าฯ ให้สร้างอาคารเรียนหลังที่สอง และทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ จัดตั้งห้องสมุดประถมศึกษา โรงเรียนจิตรลดาในปัจจุบัน

ห้องสมุดประถมศึกษาโรงเรียนจิตรลดา มีบรรณารักษ์ที่มีวุฒิทางบรรณารักษศาสตร์ ประจำการ 1 คน และมีผู้ช่วยบรรณารักษ์ 1 คน เป็นห้องสมุดที่มีขนาดเนื้อที่ประมาณ 160 ตารางเมตร ที่นั่งอ่านหนังสือ 60 ที่นั่ง ดังแสดงรายละเอียดส่วนประกอบต่าง ๆ ของห้องสมุด ในแผนผังดังนี้

ศูนย์จักษุวิทยา
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แผนผังห้องสมุดประจำ

กิจการโรงเรียนจิตรลดา

เลขที่	รายการ
1	คู่มือรายการ
2	เคาน์เตอร์ จ่าย - รับ
3	โต๊ะบรรณารักษ์
4	ที่นั่งอ่านหนังสือ
5	ชั้นวางวารสาร
6	ชั้นหนังสืออ้างอิง
7	ชั้นหนังสืออ้างอิง
8	หนังสือกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต
9	หนังสือที่จัดหมู่ระบบทศนิยมของดิวอี้ (ภาษาไทย)
10	หนังสือที่จัดหมู่ระบบทศนิยมของดิวอี้ (ภาษาอังกฤษ)
11	หนังสือ เรื่องสั้น
12	หนังสือสำหรับเยาวชน
13	หนังสือนวนิยาย
14	ชั้นหนังสือกลุ่มวิชาทักษะ
15	ชั้นหนังสือสร้างเสริมลักษณะนิสัย
16	ชั้นหนังสือการงานพื้นฐานอาชีพ
17	ชั้นวางหนังสือพิมพ์
18	ตู้จัดแสดงหนังสือใหม่
19	โต๊ะอ่านหนังสือ

หนังสือของห้องสมุดประถมศึกษาโรงเรียนจิตรลดา ห้องสมุดประถมศึกษาโรงเรียนจิตรลดา มีหนังสือจำนวน 4,๐46 เล่ม แบ่งเป็นหนังสือภาษาไทย 3,๐64 เล่ม หนังสือภาษาอังกฤษ 982 เล่ม การจัดหนังสือของห้องสมุดมี 2 ระบบ คือหนังสือที่ใช้ระบบการจัดหมู่ที่คิดขึ้นสำหรับห้องสมุดประถมศึกษาโรงเรียนจิตรลดา จำนวน 3,276 เล่ม และหนังสือที่จัดหมู่ตามระบบทศนิยมของดิวอี้จำนวน 77๐ เล่ม ดังรายละเอียดในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 หนังสือของห้องสมุดประถมศึกษาโรงเรียนจิตรลดาที่ใช้ระบบทศนิยมของดิวอี้ในการจัดหมู่

ระบบการจัดหมู่แบบทศนิยมของดิวอี้	หนังสือภาษาไทย	หนังสือภาษาอังกฤษ	รวม
เบ็ดเตล็ด (๐๐๐)	18	2	20
ปรัชญา (100)	8	1	9
ศาสนา (200)	83	-	83
สังคมศาสตร์ (300)	88	85	174
ภาษาศาสตร์ (400)	12	90	102
วิทยาศาสตร์ (500)	17	133	150
วิทยาศาสตร์ประยุกต์ (600)	30	8	38
ศิลปะ (70)	52	10	62
วรรณคดี (800)	32	21	53
ภูมิศาสตร์-ประวัติศาสตร์ (900)	79	-	79
รวม	419	351	770

ระบบการจัดหมู่หนังสือของห้องสมุดประถมศึกษาโรงเรียนจิตรลดา คำนึงถึงความเหมาะสมสำหรับนักเรียนในประถมศึกษาเป็นหลักโดยสอดคล้องกับหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งแบ่งการสอนในระดับประถมศึกษาเป็น 5 กลุ่มวิชา โดยใช้สี สัญลักษณ์ และระบบ

การจัดหมู่ ทศนิยมของตัวประกอบกัน เพื่อความเหมาะสมสำหรับเด็กในระดับนี้ และเพื่อความสะดวกในการใช้ห้องสมุดของนักเรียน

สีที่ใช้ในการจัดหมวดหมู่หนังสือมี 5 สี คือ

กลุ่มวิชาทักษะ	สีเหลือง
กลุ่มวิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต	สีแดง
กลุ่มวิชาสร้างเสริมลักษณะนิสัย	สีดำ
กลุ่มวิชาการงานพื้นฐานอาชีพ	สีฟ้า
กลุ่มวิชาสร้างเสริมประสบการณ์พิเศษ	สีน้ำตาล

สัญลักษณ์ที่ใช้มี 4 ตัว คือ

ภ	หมายถึง	หนังสือภาพ
ย	หมายถึง	หนังสือเยาวชน
ร.ส.	หมายถึง	หนังสือเรื่องสั้น
น	หมายถึง	หนังสือนวนิยาย

ตัวอย่างการจัดหมู่หนังสือที่ใช้ระบบการจัดที่คิดขึ้น สำหรับห้องสมุดประถมศึกษา

โรงเรียนจิตรลดา

เช่น อำนาจ เย็นสบาย. นกแก้วสร้างรัง กรุงเทพฯ : ต้นอ่อน, 2530.

เทพสีแดง	เทพสีแดง	หมายถึง	หนังสือกลุ่มวิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต
ภ	ภ	หมายถึง	หนังสือภาพ
อน	อ	หมายถึง	อักษรตัวแรกของชื่อผู้แต่ง
	น	หมายถึง	อักษรตัวแรกของชื่อเรื่อง

ตัวอย่างการจัดหมู่หนังสือตามระบบทศนิยมของดิวอี้ สำหรับห้องสมุดประถมศึกษา
โรงเรียนจิตรลดา

วิชาการ, กรม เสียงในชีวิตประจำวัน กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา, 2530.

534 วส	534 หมายถึง หนังสือหมวดวิทยาศาสตร์ในระบบการจัดหมวดหมู่ทศนิยม ของดิวอี้ ว หมายถึง อักษรตัวแรกของชื่อผู้แต่ง ส หมายถึง อักษรตัวแรกของชื่อเรื่อง
-----------	--

บริการของห้องสมุดประถมศึกษา โรงเรียนจิตรลดา ห้องสมุดเป็นสถานที่เก็บข้อมูล
ความรู้ต่าง ๆ ที่สำคัญ เพื่อใช้ประกอบการเรียนการสอนของครูและนักเรียนภายในโรงเรียน
ห้องสมุดประถมศึกษาโรงเรียนจิตรลดาจึงจัดบริการต่าง ๆ เพื่อให้ครูและนักเรียนได้ใช้
ประโยชน์จากห้องสมุดดังนี้

1. บริการจ่าย-รับ นอกจากนักเรียนจะสามารถใช้ห้องสมุดเพื่อประกอบการเรียน
การค้นคว้า และอ่านเพื่อความเพลิดเพลินภายในห้องสมุดแล้ว ห้องสมุดยังให้บริการยืม-คืน
หนังสือ เพื่อเปิดโอกาสให้แก่ครูและนักเรียนได้ใช้ประโยชน์จากวัสดุสิ่งพิมพ์ของห้องสมุดอย่าง
เต็มที่ การยืมหนังสือห้องสมุดจะให้บริการ ตามเวลาที่ห้องสมุดเปิดบริการ คือ วันจันทร์-ศุกร์
เวลา 7.00 - 17.00 น. นักเรียนที่ต้องการยืมหนังสือ ต้องทำบัตรสมาชิกห้องสมุด โดย
ห้องสมุดจะอนุญาตให้ยืมหนังสือได้ครั้งละ 3 เล่ม ภายในกำหนด 7 วัน และสามารถยืมติดต่อกัน
ได้ไม่เกิน 2 ครั้ง
2. บริการตอบคำถามและช่วยการค้นคว้า ห้องสมุดให้บริการตอบคำถาม และ
ช่วยการค้นคว้าตามความต้องการของนักเรียน โดยการช่วยเหลือแนะนำนักเรียนในการค้นหา
คำตอบเพื่อตอบคำถามทั่ว ๆ ไป เช่น จะหาหนังสือที่ต้องการได้จากที่ไหน แนะนำการใช้บัตร
รายการ การค้นหาคำตอบจากหนังสืออ้างอิง เช่น พจนานุกรม สารานุกรม อักษรานุกรมภูมิศาสตร์
 เป็นต้น การให้บริการจะเป็นลักษณะของการสอนให้นักเรียนรู้จักวิธีค้นคว้าหาคำตอบด้วยตนเอง
มากกว่าที่จะเป็นการบอคำตอบให้ ซึ่งจะเป็นการปูพื้นฐานสำหรับการศึกษาระดับสูงต่อไป
3. บริการสอนการใช้ห้องสมุด คือการสอนให้นักเรียนรู้จักใช้ห้องสมุด โดยมี
วัตถุประสงค์เพื่อให้ นักเรียนเห็นความสำคัญและประโยชน์ของห้องสมุดในการที่จะช่วยเพิ่มพูน

ความรู้ให้มีทักษะในการใช้ห้องสมุด รู้จักใช้บริการ กิจกรรม และหนังสือในห้องได้อย่างถูกวิธี และรวดเร็ว โดยที่นักเรียนจะมีชั่วโมงเรียนวิชาการใช้ห้องสมุด สัปดาห์ละ 1 คาบ ตลอดปี การศึกษา

ในปีการศึกษา 2532 มีนักเรียนชั้นประถมศึกษาเข้าใช้ห้องสมุด รวมตลอดปี 16,166 คน เดือนที่นักเรียนเข้าใช้ห้องสมุดมากที่สุด คือ เดือนสิงหาคม เดือนที่มีนักเรียนเข้าใช้ห้องสมุดน้อยที่สุด คือ เดือนธันวาคม ดังรายละเอียดในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 การเข้าใช้ห้องสมุดของนักเรียนประถมศึกษา โรงเรียนจิตรลดา ปีการศึกษา 2532

เดือน	จำนวนครั้งของการเข้าใช้ห้องสมุด
มิถุนายน	2,509
กรกฎาคม	1,945
สิงหาคม	3,569
กันยายน	1,308
ตุลาคม	ปิดภาคเรียน
* พฤศจิกายน	2,230
* ธันวาคม	1,133
มกราคม	1,840
กุมภาพันธ์	1,632
มีนาคม-พฤษภาคม	ปิดภาคเรียน
รวมตลอดปี	16,166

* เดือนที่ทำการทดลองจัดแสดงหนังสือ

แหล่งข้อมูล : สถิติจำนวนผู้ใช้ห้องสมุดประถมศึกษา โรงเรียนจิตรลดา ประจำปีการศึกษา 2532

กิจกรรมส่งเสริมการอ่านของห้องสมุดประถมศึกษา โรงเรียนจิตรลดา ห้องสมุดประถมศึกษาโรงเรียนจิตรลดา มีบทบาทสำคัญต่อการเรียนการสอนของครู และนักเรียนภายในโรงเรียน และมีหน้าที่ในการปลูกฝังนิสัยรักการอ่านให้แก่ นักเรียน โดยห้องสมุดจะจัดกิจกรรมประเภทต่าง ๆ เพื่อเป็นการส่งเสริมให้นักเรียนเข้าใช้ห้องสมุด กิจกรรมที่ห้องสมุดประถมศึกษาโรงเรียนจิตรลดาจัดขึ้นเป็นประจำ ได้แก่ การเล่านิทาน การจัดตั้งชมรมห้องสมุด การสอนการใช้ห้องสมุด นิทรรศการหนังสือใหม่ และตั้งแต่ปี พ.ศ. 2532 ได้เริ่มจัดแสดงหนังสืออื่นอีกกิจกรรมหนึ่ง

การเล่านิทาน การเล่านิทานเป็นกิจกรรมที่บรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนประถมศึกษา นิยมจัด เพราะโดยธรรมชาติของเด็กชอบฟังนิทาน การเล่านิทานจึงมีความสำคัญในการนำเด็กมาสู่หนังสือ และทำให้เด็กสนใจการอ่านตลอดจนพัฒนาตนเองให้มีนิสัยรักการอ่าน ห้องสมุดประถมศึกษา โรงเรียนจิตรลดาตระหนักถึงความสำคัญของการเล่านิทานจึงได้จัดให้มีการเล่านิทานเป็นประจำทุกวัน ในช่วงเวลา 12.30-13.00 น. ซึ่งเป็นเวลาพักรับประทานอาหารกลางวัน โดยได้รับความร่วมมือจากอาจารย์พรจันทร์ จันทรวิมล เป็นผู้เล่า หนังสือที่ใช้ในการเล่านิทานจะเป็นหนังสือที่มีความเหมาะสมกับวัยของเด็ก เช่น เป็นเรื่องที่มีความเคลื่อนไหว มีเนื้อเรื่องที่ตื่นเต้นเร้าใจชวนให้ฟังจนจบ มีการสอดแทรกคติสอนใจอย่างเหมาะสม วิธีการเล่านิทานใช้หุ่นเชิดประกอบการเล่าเรื่องจากหนังสือ บางครั้งให้นักเรียนที่สนใจมาร่วมเชิดด้วย

ชมรมห้องสมุด ห้องสมุดจะเปิดรับสมัครนักเรียนที่สนใจในกิจการของห้องสมุด เข้าเป็นสมาชิกของชมรม โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้เด็กมีความรู้สึก ว่าตนเป็นเจ้าของห้องสมุด และรู้จักค่าของหนังสือที่มีอยู่ภายในห้องสมุด สมาชิกจะมีหน้าที่ช่วยงานห้องสมุด และมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ของห้องสมุด สมาชิกของชมรมจะมีสิทธิพิเศษในการขอยืมหนังสือ คือ โดยปกติแล้วนักเรียนทั่วไปสามารถขอยืมหนังสือได้ครั้งละ 3 เล่ม ในระยะเวลา 1 สัปดาห์ สมาชิกของชมรมจะมีสิทธิขอยืมหนังสือได้ครั้งละ 4 เล่ม ในระยะเวลา 1 สัปดาห์ ในปีการศึกษา 2532 ชมรมห้องสมุดมีสมาชิกทั้งสิ้น 15 คน

การสอนวิธีการใช้ห้องสมุด ห้องสมุดจัดสอนวิธีการใช้ห้องสมุดอย่างเป็นทางการให้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาทุกชั้น โดยนักเรียนจะต้องเรียนวิชาการใช้ห้องสมุด สัปดาห์ละ 1 ครั้ง ตลอดปีการศึกษา มีการเรียนทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ แต่จะไม่มีคะแนน และไม่มีการสอบวัดผลตอนปลายภาคเรียน